

Egy talált tárgy tuningolása

Elekes Károly festményeiről

(Ready made)

Szaporítjuk a, fogyasztjuk.

Tandori Dezső: Salon; évszám

Kevés aktuálisabb probléma létezik a túltermelés/túlfogyasztás jelenségénél, mégis nagyon ritkán vonatkoztatjuk a kulturális javakra. Ha mégis, akkor leginkább az internetes tartalomgyártás, posztolási kényszer keltette zajt szokták érteni alatta, de szinte sohasem a képzőművészetet. Pedig a termelési, megjelenési nyomás itt is állandóan jelen van, elég a nemzetközi művészvilág (artworld) kiállítási és publikálási tempójára gondolni. Van azonban valami, ami itt is megkülönbözteti a műalkotást tárgykultúránk többi darabjától: nem vonható be az oly divatos, hívószóként, üres szlogenként állandóan velünk élő újrafeldolgozási folyamatokba.

Elekes Károly művei ebben a kontextusban értelmezhetők igazán. A művész terminusával élve tuningolási folyamat egy talált műtárgy kiegészítése festői eszközökkel, azaz meg- és feljavítása, új vizuális elemekkel és jelentéstegekkel való bővítése.

Ez a bővítés lehet ironikus, mint amikor Nagy-Magyarország határai jelennek meg a falusi utcaképen, esetleg ellentmondásra építő, mint amikor az úttörő-egyenruhás gyerek előtt Szent Benedek jelmondata áll, vagy a hámozott alma héjának végtelen, ég felé kanyargó spirálja egy csendéleten.

Más tuningolások nem a kép terét, hanem annak síkját módosítják. Pointillista kiegészítés egy csoportképnek, vagy a hagyományos, kicsit giccsbe hajló, Krisztus új, naturista szíve és absztrakt-dekoratív könnye. A *Fércelt naplemente* szinte ars poeticaként mutatja meg a felületbe vágó látványszervező elemeket.

A tuningolt művek kiváltotta esztétikai hatást Elekes egy egyenletben foglalja össze: „intellektuális szemét + anyagi áldozat + intellektuális beavatkozás = érzéki intellektuális érték”, pedig a művek teljes kontextusa jóval túlmutat a szűken értelmezett, érzéki befogadáson alapuló esztétikán. Egy korábbi *Jótett helyébe jót várj!* című akciója során Elekes aukcióra bocsátott olyan régi műtárgyakat, amelyek csak a tulajdonosoknak jelentettek inkább érzelmi, mint eszmei értéket, majd a nyereséget visszaosztotta az eredeti képek eladóinak. A kapitalizmus- és műtárgypiaci kritika azonban a tuningolt képeknél nem várt következményekkel járt: az újszerű kereslet a speciális tárgyakra lassan felverte az árakat, és az eredeti tulajdonosok nem is voltak hajlandók engedni belőlük. A művészi kísérlet fonák módon a rendszer belsővé válását és adaptációs készségét mutatta meg: a kései kapitalizmus kulturális kritikája utóvédharc csupán.

Gárdonyi László

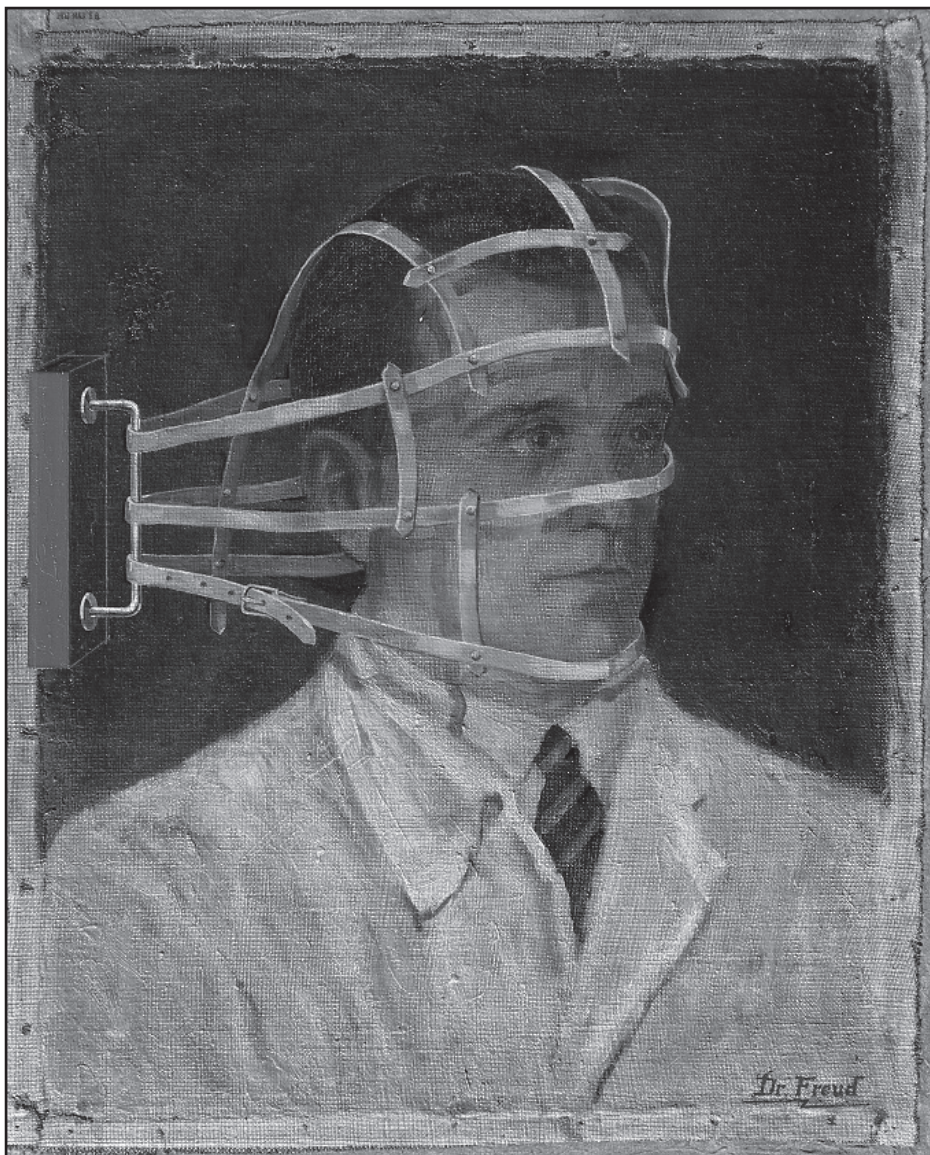

Elekes Károly: Szívek

Elekes Károly: Tatóo

50

Elekes Károly: Dr. Freud

Elekes Károly: Osztott kép